

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. III. Vtrum Papa habeat immediatam jurisdictionem super Ecclesiae
universae Fideles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

duſ epist. 131. scribens ad Mediolanenſes, præoccupavit, ejuſdem S. Doctõris verbis ſatisfacio; *Esto, ſac quod dicis, quia ſi exhibeas debitam, & plenam. Plenitudo ſiquidem poteſtatis ſuper univerſas orbis Eccleſias ſingulari prærogativa Apoſtolica Sedi donata eſt. Qui igitur huic poteſtati reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit.*

C A P U T III.

Utrum Papa habeat immediatam jurisdictionem ſuper Eccleſiæ univerſæ fideles.

1. **F**atentur quidem omnes Catholici datam à Chriſto ſummis Pontificibus in perſona B. Petri curam, & poteſtatem invigilandi ſupra reliquos Eccleſiæ Paſtores, maxime ut ſalva ſemper ſit fides, & Religio. *Paſce oves meas Joann. 21. Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Luc. 22.* Sed videntur aliqui dubitare, utrum illa Romanorum Antiftitum autoritas ſolum circa Paſtores verſetur, ut illi gregibus ſuis attendant, illoſque, ac ſeipſos juxta præſcriptas à Chriſto, & ab Eccleſia univerſa regulas gubernent: An verò etiam ad fideles, Prælatiſ inferioribus ſubditos, ſeſe extendat, dum ſuperiores immediati ſuis officiis non deſunt. Concedunt enim ſummum Pontificem poſſe aliorum defectus ſupplere extra ordinem, dum ordinariæ viæ non ſuppetunt.

2. In quo reſoſita eſſet Romani Pontificis autoritas, non ſatis clarè ſtatim omnibus perſpectum fuit. Quia enim perſecutionum tempore, vel ſchiſmatum, aliarumque calamitatum, impedita erat exterior capitiſ cum membris communio, ſtante ſemper interna fidei, ac charitatis unione, vix à Romano Pontifice ad alios præſertim remotos Paſtores, aut greges primis tribus ſæculis aliud, quàm quædam Episto-læ, pervenire potuit. Quamobrem Episcopi populos, ac ſeipſos à tanto tempore ſuo judicio, vel cum aliorum conſilio regere ſoliti, Papæ autoritatem ab impedimentis, quibus diſtenta fuerat, ſolutam, non tam ſubitò exceperunt, ſed alii citiùs, alii tardiùs, nunc in iſto, nunc in illo capite.

320 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
te prout sese offerebat occasio : donec integram libertatem
consecuta , suum ubique robur obtinuit ; quamquam variis
motibus , modò ex Hæreticorum , modò ex Schismaticorum ,
modò ex eorum etiam , qui ab Ecclesia non desciverant ,
parte , impeti nunquam destitit.

3. Et ne contra institutum nostrum extra Galliam evage-
mur , non defuerunt in eo Regno qui summi Pontificis Pri-
matum à Christo fundatum consentes , id tantum mun-
ris , & potestatis ei assignarent , ut daret operam ne Pastores
à propriis suis officiis recederent : Cæterum non posse Pa-
pam , nisi propter illorum negligentiam , aut malitiam , in
foro externo causarum iudicium ad se trahere ; sed tunc tan-
tùm eas judicare , cum ad se per appellationem , aut aliam
viam juridicam essent devolutæ ; Nec in foro interno pen-
nitentiæ Sacramentum per se , vel per alios conferre , reni-
tentibus propriis Pastoribus ; eandem ferè , nec majorem in
omnes Provincias Romano Pontifici , quam unicuique Me-
tropolitano in suam Provinciam , facultatem tribuentes.

4. Hujus opinionis præcipuum videtur esse fundamentum,
quod cum Episcoporum jurisdictio à Christo ipso immediatè
profluxerit , non possit eam summus Pontifex vel tollere ,
vel imminuere , nec statutum à sponso Ecclesiæ ordinem con-
fundere ; cujus potius servandi causâ , majorem cæteris ac-
cepit potestatem. Sed quemadmodum Episcoporum jurif-
dictio immediata in omnes suarum Diœcesium fideles , qui-
bus particulares Parochi præfunt , etiam jure Divino , ut plu-
res scriptores Gallicani volunt , Ecclesiarum illarum particu-
larium ordinem non pervertit , quamvis Episcopus possit non
solum invigilare , ut Parochi officiis suis ritè fungantur , sed
etiam Parochianos per se gubernare , illorum confessiones per
se , vel per Confessarios Delegatos audire , aliaque omnia offi-
cia Parochialia gerere. Ita non sequetur Ecclesiasticæ Hiera-
chiæ confusio , etsi summus Pontifex in aliorum Episcopopo-
rum Diœcesibus functiones omnes Episcopales per se , vel per
alios exercendi habeat facultatem : etsi Episcoporum jurif-
dictio non à summo Pontifice , sed à Christo ipso manaret ,
quam quæstionem in libro 8. fusè prosequemur.

5. At , inquires , illa regiminum multiplicitas multa ha-
berta

beret incommoda. Si enim diversa essent, confusionem non possent non parere, Ordinariorum Pastorum contemptum inducere, scandalum excitare, charitatem minuere, &c. Verum illa ipsa mala consequuntur, cum Episcopi in Parochorum, præsertim juxta Canonicam disciplinam proprios, ac Parochianorum mores, rectè instituentium, Parochias extraneos Sacerdotes immittunt, quorum est vivendi, & gubernandi ratio diversa. Ubique obest multitudo inordinata: ubique prodest, si ordinem sequatur: Si omnes eundem finem intendant, omnes ad amplectenda opportuniora media parati sint, jucundius, expeditius, ac feliciter ad metam omnes pervenient; Si quisque quod suum, non quod Jesu Christi est, quærat; Si suo quisque judicio duci, non aliorum consilium audire, nedum non sequi voluerit, pacis, ac tranquillitatis, fructusque omnis jacturam sequi necesse est. Sic se res omnes humanæ habent. Quotusquisque est qui sua interdum autoritate non abutatur. Si ergò legitima non censeatur potestas, quâ quis abuti potest, æqualitatem inter omnes homines reponere oportebit, ex qua graviora, & numerosiora pericula certissimè orientur.

6. Debent quidem summi Pontifices, ut sæpè notavimus, Canones, præsertim Conciliorum œcumenicorum, quorum sunt Custodes, & exequi, & exequendos curare: Nec Pastoribus, greges suos rectè administrantibus, obstare, aut in eorum regimen sine necessitate sese ingerere debent. Concordata servare, ac quæcumque pacis sunt, sectari. Si secus agant, humiliter monendi sunt, imò & liberè, si opus sit: non tamen idcirco debita officia prætermittenda. *Quid tam indignum tibi* (verba sunt S. Bernardi ad Eugenium III. de consideratione, lib. 3. cap. 4.) *quàm ut totum tenens, non sis contentus toto, nisi minutias quasdam, atque exiguas portiones ipsius tibi credita Universitatis, tanquam non sint tue, satagas, nescio quomodo adhuc facere tuas?* Erras, si ut summam, ita, & solam institutam à Deo vestram Apostolicam autoritatem existimas. Si hoc sentis, dissens ab eo, qui ait: Non est potestas nisi à Deo. Et licet ibidem gravissimè conqueratur apud Eugenium III. de exemptionibus, quibus inferiores superiori- bus immediatis subtrahebantur; expressè tamen declarat eam, & quidem summam, & plenissimam penes Romanum Pon-
 S f tifi-

322 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
tificem esse potestatem. *Sic factitando*, inquit, *probat* vos habere
plenitudinem potestatis, sed *justitia forte non ita*. *Facitis hoc*, quia *patris*,
sed utrum hoc debeatis, *questio est*.

7. Aded certum habebat sanctus ille Abbas, Jurium Episcoporum, & Hierarchici ordinis nihilominus studiosissimus, summum Pontificem in Christianos omnes etiam Laicos jurisdictionem immediatam habere, ut illud tanquam indubitatum supponens, auctoritatem in Episcopos ipsos tanquam aliquid maius extollat. *Habem* (inquit de consideratione lib. 2. cap. 8.) *illi sibi assignatos greges, singulis singulos TIBI UNIVERSI CREDITI, uni unus. Nec modo ovium, SED ET PASTORVM tuorum omnium Pastor, &c.*

8. Magni ponderis est sine dubio hujus S. Doctoris auctoritas, & Gallis magnoperè veneranda, ut potè à Gallia oriundi, in Gallia educati, Gallicanorum Episcoporum jurisdictionis strenuissimi Patroni, summis Pontificibus, eorumque Curiae adulari nescii. Cum esset reliquorum Ecclesiae Patrum doctrinam instructissimus, illorumque vestigiis, uti in aliis, ita in hac quoque materia sine dubio inhærebat. Suo autem exemplo docet nos de abusibus potestatis conqueri licere, nec tamen ob abusus, potestatem ipsam à Deo concessam negari posse.

9. Si summi Pontificis potestas ex jure Divino metienda est, amplissimam illam esse concedendum erit, cum in rebus spiritualibus nullam exceptionem legamus à Christo appositam; & communis sit Jurisconsultorum cum Bartolo sententia quæst. 9. num. 11. *ubi lex generaliter loquitur, & non distinguit, nec nos distinguere debemus*; aut, ut appositè ad propositum nostrum S. Bernardus; *Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil*. Dum enim Christus Petro fratres confirmare præcepit, eo nomine omnes complectebatur fideles. Quotquot enim eundem Patrem Deum, & eandem Matrem Ecclesiam agnoscunt, fratres passim in sacris litteris nominantur.

10. Dum etiam Christus Petro pascendas oves commisit, non solos commendavit Prælatos, qui sunt velut gregis arctes, sed & superiores, & inferiores non solum oves, sed etiam agnos, ut qui à Petro, & ejus Successoribus pasci recuset, Christi se nec ovem, nec agnum esse fateatur. Sanctus Leo
serm.

serm. 3. de sua assumptione, sanctum Petrum à Christo electum docet, ut omnes gentes ad fidem vocaret, ut Apostolis, & Prælati reliquis præflet, ac denique ut omnes Christi fideles regeret: *De toto Mundo unus Petrus eligitur, qui & univesarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisq; Ecclesia Patribus præponatur, ut quamvis in populo Dei multi Sacerdotes sint, multiq; Pastores; omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.*

11. Autor libelli, in quo describitur exilium, & mors S. Martini Papæ, quiq; habetur inter illius sancti Pontificis epistolas in sexto tomo Conciliorum Patris Labbei, appellat eum sub initium, *Sacerdotum Principem, & Apostolicum univesalem Papam: circa medium autem, Summum, & Apostolicum, atque præcipuum Pastorem omnium Christianorum.* Ex illius ergo Autoris, S. Martino coætanci (testatur enim se quæ narrat ex parte vidisse, ac recenter gesta) verbis constat tunc, scilicet circa annum 653. Romanum Pontificem habuisse jurisdictionem immediatam in omnes fideles, quandoquidem præcipuus Pastor omnium Christianorum dicebatur. Quomodo enim præcipuus esset Pastor eorum, quos regendi, & pasceudi per se potestatem non haberet? Quæ ratio probat summum Pontificem, sicut ab initio Pastor omnium Christianorum ex institutione Christi extitit, ita immediatam in illos jurisdictionem semper obtinuisse.

12. Idem significare videntur hæc verba Facultatis Theologiæ Parisiensis in censura nuper edita, *Romanum Episcopum unum esse jure Divino in Ecclesia Pontificem, cui omnes Christiani parere teneantur;* quæ in multis antiquioribus ejusdem Facultatis Decretis leguntur. Luculentius testimonium mox proferemus.

13. Verùm quia usus, optimus habetur legis interpres, videndum est; quæ fuerit autoritatis Pontificiæ praxis illis temporibus, cum eâ liberè uti Papæ potuerunt, cumq; diligentius, & clariùs cognita fuit. Quamquam enim omni ævo aliqua identidem ejus specimina edita fuerint, tamen cum per tria prima sæcula ferè omninò à Tyrannis ligata fuerit, ideoq; ejus exercitium quasi novum quiddam aliquoties Episcopos, præsertim Africanos, commoverit, non potuit tam citò suum explicare fulgorem, & omnibus innotescere. Non est illustrior supremæ, atque immediatæ in Christianos Pontificiæ

324 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
ciæ jurisdictionis usus, quàm dum immediatis Pastoribus sub-
trahuntur, ne dum per concursum cum Pastoribus ipsis im-
mediatis, aut per præventionem judicantur; maximè si
Pastores ipsi immediati, primùm quidem renitentes ob rei
novitatem, & à novitate ortam obscuritatem, deindè re-
diligentiùs expensà, & evidentiùs perspectâ assensum præ-
beant. Atqui plurima sunt exempla subductorum ab Episco-
pali jurisdictione, non solùm privatorum hominum; sed
etiam Communitatum, & Ordinum integrorum; cui qui-
dem subductioni, licet aliquandiu restiterint Episcopi, ut
videre est apud Petrum de Marca lib. 4. cap. 8. & passim in
Historia Universitatis Parisiensis; postea tamen acquieverunt,
ut ex antiqua, & pacifica possessione demonstratur.

14. Jus illud summi Pontificis declaravit celeberrimus Ec-
clesiasticæ jurisdictionis defensor Petrus Bertrandi Episcopus
Eduensis de orig. & usu jurisdictionum quæst. 3. *Omnes Christi-
ani, inquit, Principes terræ & ceteri homines Episcopis obedire debent, ut
B. Petrus præcipiebat. Ab hac tamen obedientia seu subjectione, Papa, qui
est supremus in Ecclesia, potest aliquos eximere.*

15. Nec objici potest illud summorum Pontificum usurpa-
tioni tribuendum: Temerarium enim esset, injustitiæ tam
odiosæ Pontifices damnare, pietate, ac doctrinâ insignes, ac
quorum etiam merita Deus miraculis illustravit, aut Episco-
pos Gallicanos sanctitate, ac rerum Ecclesiasticarum peritiâ,
conspicuos, in tuendis propriis juribus, seu potius Eccle-
siasticæ Hierarchiæ ordine defendendo, socordix incusare.
Sanctum Gregorium Magnum ab usurpanda jurisdictione cæ-
terorum Prælatorum, ut ejus facta, & scripta declarant,
alienissimum, ejusmodi exemptiones concessisse testantur plu-
res ejus epistolæ, v. g. Monasterium Virginum Augustodu-
nensium ab Episcopali jurisdictione exemit, à Regina Bru-
nichilde rogatus: nec instrumentum ab Episcopis impugnan-
dum tanquam invalidum, sed supprimendum tanquam minus
gratum metuit, ut significat ejus ad Reginam Epistola, quæ
est octava lib. 11. quamque lib. 2. adversus Launoium defen-
dimus; *Nos itaque pro munitione locorum, de quibus Excellentia vestra scrip-
sit, omnia, sicut voluit, sancire studuimus: sed ne fortasse ab eorum loco-
rum Præpositis eadem Decreta nostra quoquo tempore supprimantur, pro eo quod*
cia

eis quadam interdēta esse noscuntur, hæc eadem constitutio gestis est publicis inferenda, quatenus sicut in nostris, ita quoque in Regalibus scri- niis teneatur.

16. Quin etiam de universa Ecclesia pessimè sentiret, qui eam errasse putaret in approbandis iis, quæ Romani Ponti- fices circa fideles præstiterunt, non consentientibus, ali- quando etiam repugnantibus illorum Episcopis, aliisque Præ- latis inferioribus. Quot enim sacrilegia perpetrata fuissent, quotque alia peccata commissa, si v. g. cum facultate à Papa immediatè concessa non potuissent Religiosi, aut alii Fideles sua peccata confiteri Confessariis ab ipso assignatis sine licen- tia, vel etiam contra prohibitionem propriorum Parocho- rum, aut Episcoporum? sed de hoc adhuc in capitibus se- quentibus.

17. Concilium generale Lateranense anno 1215. cap. 5. ex- pressè affirmavit, quod Romana Ecclesia disponente Domino SUPER OMNES ALIAS ordinaria potestatis obtinet Principatum, utpote Mater uni- versorum Christi fidelium, & Magistra.

18. Eandem doctrinam professi sunt Doctores Gallicani etiam à tempore schismatis. Thomas ab Argentina Præceptor Theologiæ in Academia Parisiensi circa annum 1445. in 4. sent. dist. 24. art. 4. sic scripsit; Ratione officii super Presbyteralem dignitatem inveniuntur in Ecclesia quinque gradus singularis dignitatis, quorum primum tenent Episcopi, secundum Archiepiscopi, tertium Primates, quartum Pa- triarchæ, quintum Papa, sive Romanus Pontifex, à quo tota Monarchia fide- lium tanquam ab uno Principe universalem, & eam hoc immediatam habente potestatem super omnes, & singulos Fideles, cuiuscumque conditionis, existant, convenientissimè gubernatur.

C A P U T I V.

De iurisdictione immediata summi Pontificis in omnes Fi- deles quantum ad forum internum.

1. **F**orum internum vocatur, in quo solvuntur, vel ligantur conscientiæ, remissis, vel retentis peccatis, & cen- suris, sine ordine ad externum Ecclesiæ regimen. Dum ergo